

Inserati se sprejemajo in velja trislojna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

XVIII. Matični veliki zbor.

Matičnega občnega zbora, ki je bil v sredo popoldne ob štirih v čitalnični dvorani, vdeležilo se je nekaj čez 50 društvenikov. Predsednikov namestnik g. Grasselli omenjal je v svojem govoru ranjkega dr. Bleiweisa, predsednika Matičnega, in pisatelja Josipa Jurčiča in pričujoči so v znamenje sočutja svojega zaradi njune zgube vstali. Potem zboru predstavi novega tajnika, g. Orešca, ki prečita poročilo o odborovem delovanju od 1. januarja 1881 do konca aprila 1882. (Čitateljem „Slovenčevim“ je vse to že znano iz poročil o posameznih sejah odborovih, ki smo jih vestno in natančno objavljali. V poročilu tajnikovem pogrešali smo, koliko sej je imel odbor in koliko razni odseki njegovi. Omeniti bi se bilo moralo tudi preselitve Matične iz dosejanje hiše na Bregu v Matično hišo v Zvezdi in vdeležbe Matične pri pogrebu hrvatskega pisatelja g. Šćenoe in morda še kakih drugih reči.)

K poročilu tajnikovem oglasi se dr. Vošnjak ter omenja prizadevanja za slovenski učni jezik v državnem zboru in krepke podpore, ki so jo v tem prasanju Čehi skazovali Slovincem, zlasti pa velikega in marljivega truda, ki ga je v tej zadevi imel poročevalec, praški vseučilišni profesor Kvičala. Nasvetuje toraj, naj Matica v znamenje hvalečnosti naroda slovenskega profesorja Kvičala imenuje za svojega častnega uda. Ta predlog se enoglasno z živo pohvalo sprejme, kar prvosednikov namestnik g. Grasselli g. Kvičala naznani

s sledečim telegramom: „Veliki zbor „Matice Slovenske“ Vas je danes zaradi Vašega trudoljubnega in zaslužnega prizadevanja za širje vvedenje slovenskega učnega jezika v srednje naše šole enoglasno izvolil častnim članom „Matice Slovenske“.“

Na vabilo predsednikovo zbor izreče zahvalo vsem gospodom, ki so se za Matico trudili s pregledovanjem ali popravilanjem rokopisov, ali so ji kaj darovali, ravno tako navzoči vstanejo v znamenje sočutja za umrlimi društveniki, med katerimi so bili preteklo leto razun omenjenih dveh še škof Dobrila, dr. Ulsaga, notar Rapoc itd. G. Vilhar potem poroča o letnem računu za l. 1881. Dohodkov je bilo:

Imetek 31. dec. 1880 v gotovini 2726 gl., v obligacijah 9760 gl. Plačila društvenikov: a) ustanovnikov 487 gl., b) letnikov 3366 gl., skupaj 3847 gl. Obresti: a) od obligacij 403 gl., b) od gotovine 114 gl. 53 kr., skupaj 517 gl. 53 kr. Hišni dohodki: a) od hiše na kongresnem trgu št. 7 2428 gl. 57 kr., b) od hiše na bregu št. 8 689 gl. 52 kr. (Matično stanovanje ne vračunjeno) skupaj 3118 gl. 9 kr. — Za prodane knjige 251 gl. 56 kr., darilo g. dr. J. Pajeka 10 gl., razni dohodki 10 gl. 81 kr., skupaj v gotovini 10480 gl. 99 kr., v obligacijah 9760 gl. Če se odštejejo stroški 7218 gl. 4 kr. ostane imetka v gotovini 3262 gl. 95 kr., v obligacijah 9760 gl., in če se k temu prišteje vplačani znesek hiše na kongresnem trgu št. 7 25343 gl. 57 kr. in vrednost hiše na bregu št. 8 11400 gl. skupaj 36743 gl. 57 kr., potem vrednost in-

ventarja in zaloge knjig 4000 gl., se skaže stan konečnega premoženja v gotovini 44006 52 kr., v obligacijah pa 9760 gl.

Stroški:

Upravni stroški: a) tajniku in likvidacijskemu odseku 685 gl., d) za pisarno 191 gl. 30 kr., skupaj 876 gl. 30 kr. Izdavanje knjig: a) spisi 1338 gl. 46 kr., b) tisk 1000 gl. skupaj 2338 gl. 46 kr. Vežanje knjig 190 gl. 85 kr. Stroški za šolske knjige (živalstvo) 1581 gl. 40 kr. Na račun kupne cene za hišo na kongresnem trgu 281 gl. 95 kr. Obresti od dolga te hiše 200 gl. Stroški 2 hiš a) davki 1094 gl. 94 kr., b) razni stroški 314 gl. 61 kr. skupaj 1409 gl. 55 kr. Razni izdatki 339 gl. 53 kr. Skupaj 7218 gl. 4 kr.

Zbor brez ugovora ta račun vzame na znanje. Za pregled in potrdilo računov se pa po nasvetu prof. Levca izvolijo gospodje: Hribar, dr. Svetina in Dragotin Žagar.

G. Vilhar prebere potem sledeči proračun za l. 1882:

Dohodki:

Obresti po odbitem davku in sicer: a) iz drž. rente v srebru: 5 po 100 gl. št. 546378, 548115, 448116, 256407, 257403 nominalna vrednost obligacij 500 gl., letni obresti 21 gl. 9 po 1000 gl.: št. 147573, 147574, 147567, 147577, 147578, 219682, 219684, 219685, 242691 nomin. vrednost obligacij 9000 gold., letni obresti 378 gl., b) iz drž. posojila leta 1860 serija 18312, št. srečke 16 nomin. vredn. obligacij 100 gl., letni obresti 4 gl. 20 kr., skupaj 403 gl. 20 kr., c) od naložene gotovine

Šest vprašanj o posvečevanju nedelj in praznikov.

Spisal

P. E. H. O. S. B.

(Dalje.)

III.

Ali je posvečevanje nedelj in praznikov imenitno?

Kaj neki namerava Gospod, ako nam veli: „Posvečuj sabat“? Kakor je Bog sploh vse zapovedi iz ljubezni do človeštva dal, isto tako in posebno zato tudi tretjo zapoved. Iz sledečega lehko se bode vsak slehern človek sam prepričal, da je tako.

Brez posvečevanja nedelj in praznikov ni vere. Kder se nedelje in prazniki ne posvečujejo kakor Bog veli, ondi ni vere, ondi je konec krščanstvu. To je uže v starej naravi ležeče. Jaz vprašam: ako se kak človek nobene verske vaje več ne udeležuje, ako sobeno v nedeljo in praznik cerkve ne obiskuje, ali se sme potem še reči: „ta človek ima vero“? Ne, temveč reklo se bode: „ta človek nima vere“. In, vprašam dalje, ali se mu s tem krivica dela? Ne! Vera brez dejanj je prazna — torej ako človek uže prve in naj-

svetejše dolžnosti vere ne spolajuje, in mej te dolžnosti šteje se po pravici posvečevanje nedelj in praznikov, je to dokaz, da nima vere, ali da pri njem vsaj gine. — In čem bolj človek opušča posvečevati nedelje in praznike, tem bolj gine v njem vera. Luči, ako hočemo, da ne vgasne, treba je, da jej prilivamo. Vera je tudi luč, ta čeznaravna luč ugasne, ako je ne gojimo. V delavni dan ne stvoril se v to svrhu nič ali pa le malo; navadni izgovor se glasi: „ne utegnem!“ Ako se pa še nedelje in prazniki v to ne porabijo, in se ti dnevi ne posvečujejo, mora neizgibno iz srca tako delujočega človeka počasi vsa vera miniti. In ako takšen človek ne odpade čisto od cerkve in ne zgubi vse vere, kar se tudi čestokrat zgodi, žalostno je uže dovolj, da je tega človeka vera brez del, kajti taka vera je prazna, je mrtva in „mrtva vera ne stori človeka izveličanega“. Da brez posvečevanja nedelj in praznikov vere ni, temu celó pritrde nasprotniki Bogu in njega cerkve, kaj storé ti, da bi ljudi pregovorili od svete vere odpasti? „Odpravimo vse božje praznike“ — to je cilj njihovega prizadevanja, kajti oni dobro vedó, da, ako se jim to posreči, potem je konec veri. Zato so bili tudi voditelji pre-

klicane francoske revolucije odpravili nedelje in praznike.

Zapomni si torej, s tem, da je ukazano nedelje in praznike posvečevati, ti hoče Bog in njega sveta cerkev vero, torej naj višje tvoje bogatstvo ohraniti. Oni pa, ki te učé tega ne stvoriti, delajo hoté ali nehoté na to, da izgubiš vero v Boga!

Drugič: Brez posvečevanja nedelj in praznikov pogine človek na duši in na telesu. Te trditve dokazati ni težavno. Kako treba je truplu človeškemu nedelje, da se spočije in okrepi, o tem piše protestantski zdravnik dr. Farr tako-le: „Posvečevanje nedelje ni samo po veri ukazano, temveč tudi po naravi človeški, ako je vzdrževanje našega življenja dolžnost in se človek nehče samega umoriti, kar se zgodi, če se tega verskega in naravnega zakona ne držimo. — Jaz tú le govorim kot zdravnik in se ne spuščam v nikakršno pretresovanje teogličnih vprašanj.“ — In dobro znani narodni ekonom in učenjak, Mihael Chevalier, pravi: „Ker je človeku neizogibno treba, da v tednu en dan ne dela ter se spočije, posvečujmo nedelje zaradi našega zdravja, ako tega uže iz verskega povoda nehčemo storiti.“

100 gl. Čisti dohodki Matičinih hiš 1600 gl. Od društvenikov (letnikov) 2000 gl. Za knjige, ki se morda prodajo 200 gl. Skupaj 4303 gl. 20 kr.

Stroški

Tajniku 600 gl., blagajniku 60 gl., knjižničarju 50 gl., strežaju 40 gl. skupaj 750 gl. Potrebščine za pisarno 150 gl. Vežanje knjig 200 gl. Razni izdatki 100 gl. Skupaj 1200 gl. V primeri z dohodkom 4303 gl. 20 kr. ostaja za izdavanje knjig (to je za spise in tisk) 3103 gl. 20 kr.

Zbor tudi ta proračun odobri brez ugovora.

G. prvosednikov namestnik potem povabi navzoče, da naj oddajo listke za volitev odbornikov. Tudi omenja, da pravilno dopolnilna volitev za kakega umrlega odbornika velja le za toliko časa, kolikor je imel uni še sedeti v odboru.

Dr. Zarnik poprime besedo; njemu se zdi 40 odbornikov preveč; po njegovem nasvetu naj bi jih bilo manj in naroči naj se prihodnjemu odboru, da naj to reč pretresa. Tudi naj se gleda na to, da bo vsak odbornik „Maticе Slovenske“ kot znanstvenega zavoda znal slovenski diktando pravilno pisati. G. prvosednikov namestnik opozori govornika, da bo o tem prilika govoriti pri prihodnji točki dnevnega reda. Ob enem določi, da skrutinij ali štenje oddanih volilnih listkov prevzemo gg.: dr. Bleiweis, Kobler, in dr. Stare.

Gospodje so svojo nalogo včeraj dovršili. Izvoljeni so gospodje: Pieteršnik s 194 glasovi, Erjavec (192), Levec (190), dr. Svetina (190), dr. Zupanec (188), Vilhar (187), Zupančič Viljem (182), Wiesthaler (178), Senekovič (175), Hubad (165), Šuklje (163), Keržič (120), Marušič (117), dr. Jarec (116), Robič (116), Žolgar (112 in Majcigar (89). Ker se je pa dr. Svetina izvolitvi odpovedal, vstopi namesto njega pesnik Gregorčič, ki je dobil 84 glasov.

O nalogu XVII. Matičnega velicega zbora glede preuredbe društvenih pravil poroča v odborovem imenu g. Svetec. V zadnjem občnem zboru se je bilo namreč po nasvetu profesorja Raiča odboru izročilo v pretres, da bi se premoženje Matično rabilo po zgledu jugoslovanske akademije in da bi se pravila Matična spremenila po zgledu pravil Maticе Hrvatske. Odbor je bil za pretres teh na-

svetov izvolil pododbor 3 udov, ki je pravila jugoslovanske akademije in Hrvatske Maticе natančno pregledal, pa našel, da se na naš zavod ne dajo obrniti, ker ste omenjeni društvi osnovani na vse drugačnej podlagi. Odbor Maticе hrvatske razdeljen je v dva oddelka, namreč v književni odbor, ki šteje 8 udov, pa v gospodarski odbor, ki ima 5 udov. Razun tega sta za vsak oddelek še en podpredsednik in za ves odbor en predsednik. Odboru se ni zdelo primerno nasvetovati, naj se tudi pri naši Matici zmanjša število odbornikov in naj se odbor deli v književni in gospodarski oddelek; tudi vnanji odborniki imajo posla, ker se jim pošiljajo rokopisi v pregled, in je bolje, da jih je več, ker včasih je treba za pregledovanje spisov naprositi še gospode, ki niso v odboru. Tudi ima Matica priliko, počastiti zaslužne vnanje možje, ko jih izvoli za svoje odbornike. Razun tega vsako novotarenje in vsaka prememba zbuja nekak sum in nepotrebno vznemirjenje, toraj v imenu odborovem nasvetuje, naj se pravila „Maticе Slovenske“ ne spreminjajo.

Profesor Šuklje, kot zastopnik manjšine omenjenega pododborja, zagovarja premembo po zgledu pravil Maticе Hrvatske. Hudo graja delovanje odborovo, kar je bilo tem čudnejši, ker je g. Šuklje sam odbornik in je imel priliko zapazene napačnosti omeniti v odboru samem, ne pa ga napasti javno pred celim svetom. Stanje Maticе pravi, je žalostno, vse gre pri njej le rakovo pot. Treba bi bilo pri sedanjih okoliščinah skrbeti za potrebne šolske knjige, pa odbor tega ne stori. Stremajer je bil obljubil, da se imate matematika in latinščina učiti slovenski, ako se preskrbé knjige. Pa kaj se je zgodilo? Nič, ali pa so se na svitlo dale kake prav slabe knjige, kar priča knjiga Krsnikova in pa na svitlo dani atlant. On je stavil v odboru predlog, naj Matica skrbi za izdavanje šolskih knjig, pa ta nasvet ni bil sprejet, pač pa drug dilatoričen predlog, in kojig ne bi dobili, ako bi se ne bil mož iz nasprotnega tabora ponudil, da jih hoče izdati. Odbor bi ne smel te reči v nemar puščati, ampak bi moral pisatelje še pozivati, naj to ali uno spišejo. Dalje govornik očita odboru, da pri presoje-

vani spisov ravna popustljivo, rahločutno in enostransko. V zglede stavlja spis o Inocenciju III., čigar pisatelj še ne vé, kaj so zgodovinski viri, in je Alzogovo cerkveno zgodovino zaznamoval za vir! V dokaz trditve omenja tudi svojega spisa o Palackem. Reklo se mu je, da bode treba zaradi politične canzure nekatere reči premeniti ali izpustiti. On je v to privolil. Ko pa knjigo v roke dobi, vidi, da je izpuščena cela kontroverza med Palackim in Höfflerjem, ktera je njemu prizadejala veliko truda. In zakaj? Samo ker je bil Höffler znan kot hud klerikalec. Dalje toži govornik, da je število društvenikov čedalje manjše in se je zmanjšalo skoraj za polovico, in tudi premoženje Matično je zmerom bolj pičlo. Vrednost Matičnih knjig in inventarja je v računu nastavljena s 4000 gl., pa znaša komaj 600 gl. V odboru je sicer tudi treba mož, ki znajo dobro gospodariti, pa o izdavanju knjig naj bi oni ne govorili. Zato naj se tudi pri nas odbor deli v književni in gospodarski oddelek in ob enem naj se število njegovih udov zmanjša. On stavi toraj predlog: Novoizvoljenemu odboru se naroči še enkrat pretresati prašanje o premembi pravil, zlasti o delitvi odbora v književni in gospodarski pododbor in o zmanjšanju števila odbornikov od 40 na 20.

Dr. Tavčar misli, da reči ni treba odkladati, in naj se v načelu že zdaj sklene, da se odbor skrči na 20 udov in deli v dva pododborja.

G. prvosednik ga zavrne, da se o tem nasvetu ne more glasovati, ker se mora po pravih vsak predlog glede premembe pravil naznaniti v vabilu.

G. Robič na očitane Šukljetovo, da se je zmanjšalo premoženje, odgovarja, da prej je imela Matica veliko obligacij, ki so stale v računu po nominalni ne pa dejanski vrednosti. Ko se je pa kupila Matična hiša v Zvezdi, prodale so se te obligacije, in v račun se je postavila prava cena. Številka imetja se je toraj znižala, premoženje pa se ni prav nič zmanjšalo. Tudi ni res, da bi knjige ne bile vredne več ko 600 gl. Samo za živalstvo se je poslalo v Prago čez 2000 gl., pa vrednost te knjige, ki se prodaja za šole, je še večji.

In kaj smo tačas doživeli, ko so bili prvaki francoske revolucije odpravili vero in s to tudi posvečevanje nedelj, ter namesto teh uveli tako imenovane „dekade“; t. j. vsaki deseti dan odločen je bil za počitek? Slavni Chateaubriand odgovarja nam na to: Iz preskušnje znamo sedaj, da je devetdnevno delovanje za človeka in za žival pretežko in toraj ni narodu prikladno, da je vsaki deseti dan dan počitka, in strašna doba francoskega prevrata, ki je na Francoskem vse izvršila kar koli je le hotela, tega ni upeljati mogla. Biku ni možno devet dni brez spočitja delati; njega mukanje, koncem šestega dne izražuje veselje jutrnjega spočitja. In vsled tega upeljali so zopet tudi na Francoskem, in sicer še za francosko revolucijo s temi teden in odpravili dekade. Proti temu kar je Bog vstanoval, zaman se človek bori.

Konečno navedem še izustilo možá, ki nikakor ni bil soseben prijatelj naši veri. Proudhon namreč, ki je bil socialista, pravi: „Ako teden za en dan skrajšate, je potem en dan počitka preveč; ako ga pa za en dan zdaljšate, je 24 ur počitka premalo. Ako pa vsake tri dni, pol dneva počitku odločite, skrajšate brezpametno delovanju odmenjeni

čas. Če pa po dvanajstdnevem delovanju 48 ur počitku odmenite, umorite s tem človeka. Kako lepo pak je Mozes pravo zadel!“ Na zadnji navedenih stavkov pa kristijan odgovori: Mozes nij tega določil, temveč Gospod nebá zemlje v svojej neskončni ljubezni in v svojej modrosti je tako določil.

Noben pameten človek ne bode dvomil, da je za naše telesno zdravje in okrepčanje našega trupla nedeljsko spočitje neogibno potrebno. Ali je pa nedeljski mir tudi za duh, za dušo tako potreben? Da, tako je; milostivi naš stvarnik hotel je s tem, da je ukazal: „Posvečuj sabat“, ne samo telesu toli potreben mir dati, temveč tudi neumrjoči naši duši to dati, česar je potrebna, da človek kristijanski živi in večno zveličanje doseže, kar je prav za prav njega namen.

Kaj je konečno s človekom, kojega misli in skrbi se vedno le s tem pečajo in okoli tega sučejo, kar nas tú na svetu obdaja, in kojega duh se nikdar ne dvigne v višave, kateri zanemarja službo božjo in skrb za izveličanje? On postano vedno bolj in bolj živali podoben; zle strasti dobivajo vedno večjo moč in večji upliv nanj in naposled propade njegova duša hudiču. To je naravni sled. Isto tako pak,

kakor telo človeško hira in gine in konečno umrje, isto tako z — dušo. „Človek ne živi samo od kruha, temveč od vsake besede, katera iz ust našega stvarnika pride“, uči nas sv. pismo, in to je večna resnica. Kristijanu je za blagor svoje duše neogibno potrebna božja beseda, namreč: pridige, molitev, sv. maša in sv. zakramenti; ako pa njegova duša take hrane ne dobiva ali premalo dobiva, ni se čuditi, ako tak človek vedno bolj in bolj propade in nekristijansko živi, kajti božja roka ga ne varuje. Ali bi ne bilo smešno ako bi, kakov oče, od svojih sinov zahteval, naj lepo rastejo in se krepijo, da bodo lahko mnogo delali, a on jim daje le enkrat na dan kos kruha in malo vodene juhe povžiti? Isto tako smešno pa je, če kedo misli, da je dober, zvest kristijan, ako pram svojej duši toliko potrebne hrane ne da; isto tako brezpametno in smešno je, ako gospodar in oče od svojih otrok in poslov zahteva, da so pridni, marljivi, delavni, zvesti, ubogljivi in miroljubni, a on jim ne daje potrebne duševne hrane, ter jim brani v nedeljo ali praznik k sveti maši iti.

Ali ne kažó dovolj žalostne dogodbe, da so te besede resnične? (Dalje prih.)

Gosp. prvosednikov namestnik omenja, da knjigarska vrednost Matičnih knjig znaša čez 15.000 gl., da se je pa le 4000 gl. vzelo v račun. Število udov je manje, ker so se prej imenik jemali vsi, ki so se bili kdaj kot udje oglasili ne gledé na to, ali so svoje doneske plačevali ali ne, zdaj pa so se sprejeli samo oni, ki so letnino za tisto leto odrajtali in je imenik nekako potrdilo za društvenike, ki se v njem nahajajo, da z letnino niso na dolgu.

Dr. Zarnik podpira Šukljeto v predlog, dostavlja mu pa še te le določbe: 1. „Odbor se ne deli v dva pododborna, ampak volita se dva odbore, književni in gospodarski odbor vsak s svojim podpredsednikom. Prvi naj ima 14, in drugi odbor 6 udov. Ti udje se volijo pri velikem zboru odločno za vsak odbor posebej. V književni odbor se volijo samo slovenski književniki. 2. Pri občnem zboru smejo glasovati in voliti samo ustanovniki, ne pa tudi letniki“. Ker se pa to prečudno zazdi vsem pričujočim, spremeni ta svoj nasvet tako, da naj bi imeli to pravico samo osebno navzoči društveniki.

Svete c se sklada z nasvetom Šukljeto v im, da naj odbor premembo pravil še enkrat vzame v pretres, ker se bode odbor vsled nove volitve jako prenovil. Odločno pa oporeka očitaniu, da bi bilo stanje „Matice Slovenske“ žalostno. V 15 letih se je marveč tako lepo ustanovila in razvila, da je mora vesel biti vsak narodnjak. Z malim premoženjem se je veliko storilo in mnogo lepega in koristnega na svitlo spravilo. To pričajo letos izdane knjige: geometrija, slovnica Šumanova, somatologija, letopis. Kritizirati in grajati je lahko; Prešerna so kritizirali, in najnovejši naš pesnik Gregorčič našel je tudi svojega kritikarja. Premoženje in število udov pojasnila sta predgovornika. Gledé šolskih knjig pa mora omeniti, da se odbor ni branil jih dajati na svitlo, da pa ne more vsega potrositi samo za šolske knjige. Treba je ozir jemati tudi na ude, ki ne bi bili zadovoljni samo s šolskimi knjigami. Šolske knjige se pripravljajo o času, ko so potrebne. Ko bi jih bil izdal odbor že prej, bi mu Matica gotovo ne vedla hvale. Knjige se spreminjajo, Stremajer bi ne bil vpeljal slovenskega učnega jezika, ako bi bili tudi knjige imeli, ker je še tisto odpravil, kar je bil Jireček vpeljal, in Matica bi imela še večji kup nespečanih knjig, ki so po mnenji gosp. Šukljeta tako malo vredne. Odbor bo imel skrb tudi za žolske knjige, ko bo videl, da jim je z vpeljavo slovenskega učnega jezika resnica.

G. prvosednikov namestnik prebere potem gori omenjeni zedinjeni nasvet profesorja Šukljeta in dr. Zarnika, kakor ga misli dati na glasovanje. G. Pakič v njem pogreša od dr. Zarnika povdarjano določbo, da mora vsak odbornik „Matice Slovenske“ pravilno pisati slovensko diktando. (Splošnjimehl)

Nasvet Šukljeto v s 1. pristavkom dr. Zarnika se potem sprejme skoraj soglasno. Drugi dostavek dr. Zarnika glede pravice glasovanja pri občnem zboru pa ostane v manjšini. Zanj je glasovalo le 20 društvenikov.

Dopis ljubljanskega društva „Narodni Dom“ in določila njegova, da ima „Narodni Dom“ s časoma postati lastnina Matice slovenske, se vzame na znanje in ob enem se pritrdi odborovemu nasvetu, društvo „Narodni Dom“ naprositi, naj bi svoja pravila premenilo tako, da bi imel pravico v odboru njegovem sedeti tudi zastopnik „Matice Slovenske.“

S tem je bil dnevni red dovršen; pred razhodom pa se je g. Žvab pritožil, da knjig

še ni dobil, in da se na dnevni red ni postavila navadna točka: Posamezni nasveti. Tudi je priporočal odboru naj že skoraj pregleda nabrano narodno blago in ga spravi na svitlo. G. prvosednikov namestnik odgovarja, da se je ta točka izpustila iz dnevnega reda le zaradi tega, ker mora vsakdo nasvete, ki jih misli staviti, prej naznaniti odboru. Ker se pa ni do odločenega časa nobeden tak nasvet naznanil, izpustila se je ta točka kot čisto nepotrebna iz dnevnega reda. Gledé knjig, odgovarja g. tajnik, kje jih bode dobil, ob enem pa tudi on ponavlja željo, da bi se vredilo narodno blago. G. tajnik in g. Žvab ne vesta, da se je odbor že veliko trudil s pregledovanjem narodnega blaga, da je pa mnogo pod tem imenom poslanih reči le malo vrednih in ne za natis.

S tem je bilo zborovanje končano in g. Grasselli sklenil je ob 1/2 7. ure zbor ter se prišlim društvenikom zahvalil za prihod.

Politični pregled.

V Ljubljani 16. junija.

Avstrijske dežele.

V Trstu je pri mestnih volitvah I. in III. razr. zmagala patriotska stranka. Od 1889 glasov III. r. se jih je oddalo okoli 1670. „Irredentovci“ so skušali glasove cepiti ter so volilcem pošiljali tiskane liste s kandidati, katerim je bil priložen volilni list, kakor ga razpošilja magistrat. Volitve v okolici bodo v nedeljo 18. t. m. v vseh 6 okrajih in sicer: Za I. okraj v šoli pri sv. Jakobu od 9. do 2. ure popoldne, za II. okraj v siromašnici od 9. do 2. ure, za III. okraj v javnem vrtu od 9. do 2. ure, za IV. okraj v šoli v Rojanu od 9. do 2. ure, za V. okraj v šoli na Občini in pri okrajnem načelniku v Bazovici, za VI. okraj pri okr. načelniku v Proseku in v šoli pri Sv. Križu. Vsak volilec mora sam prinesiti glasovnico na omenjena mesta.

Deželni zbor štajarski se je pričel 12. t. m. Ob 10. uri je bila sv. maša v stolni cerkvi in ob 11. je otvoril deželni glavar sejo, ter omenil, da je od zadnje seje preteklo osem mesecev, da bode deželni zbor začel skrbno izdelati nasvet deželnega odbora zastran gospodarenja deželne lastnine „Kisle vode“. S slavoklici presvitlemu cesarju otvori IV. sejo V. dobe deželnih zborovanj.

Deželni glavar spominja se umrlega gospoda dr. Jožefa pl. Kaiserfelda. Poslanec je bilo predloženo med drugim tudi

1. poročilo deželnega odbora z računskim sklepom štajarskega učiteljskega pokojninskega zavoda;

2. poročilo dež. odbora o predlogu troškovnika za štajarski učiteljski pokojninski zavod;

3. poročilo dež. odbora o prošnji štajarske učiteljske zaveze za preuredbo pokojninske postave za učitelje.

Gosp. Berg voljen po velikem posestvu slovesno obljubo naredi.

Posl. Dominkuš se oglasi, in kaže, da se že več let pri volitvah v odseke niso ozirali na Slovence. Ako so gledali tukaj na pravice zbora, niso zadost v poštev jemali števila volilcev. Slovence so pa nekaj časa sem popolnoma prezirali in to se kaj slabo ujema s klicem, da se Nemci na Spodnjem Štajarskem odrivajo in se dežela postovenjuje. Govornik zahteva tedaj enakopravnost pri volitvah v zborove odseke. Predsednik reče na to, da bodo poslanci to prošnjo preudarili in se na njo ozirali.

Bodočna seja je bila odločena na torek

13. junija. Dnevni red: predloge prej povedane, volitev 2 perovodjev, 2 poverjevalcev, volitev denarstvenega odseka (12 udov), poučnega odseka (7 udov), prošnjevskega odseka (5 udov), deželnega kulturnega odseka (7 udov), občinskega odseka (7 udov); volitev odseka 15 udov, da se posvetujejo o poročilu zaradi delavnosti deželnega odbora.

Druga seja je bila 13. t. m. Predsednik deželni glavar. Od vlade navzoč: c. k. namestnik baron K ü b e k.

Predloženih je bilo mnogo stvari, med drugimi tudi prošnja mesta Gradec za posojilo 180 000 gl. Za okraje po toči poškodovane je deželni odbor nasvetoval 6000 gl. Poslanec Pengg je storil slovesno obljubo. Odpust se dovoli poslancem, ki ga prosijo.

Na dnevnem redu so bile volitve. Perovodji sta: poslanca Berg in Moscon. Poverjevalci: Attems, Dominkuš, Hackelberg, Wöhr. V finančnem odseku so: Dominkuš, Gudenus, Kienzl (prv. namestnik), Muschler, Neckerman, Neupauer (prvomestnik), Oberranzmeyer, Schallhammer, Steyrer, Sprung, Syz in Wurmbrand. V poučnem odseku: Carneri (prv. namestnik), Ehmer, Hackelberg, Heilsberg, Karlon, Rechbauer (prvomestnik) in Šneideršič. V prošnjevskega odseku so: Ehmer, Gleispach, Moscon, Pfrimer in Žolgar. V deželnem kulturnem odseku: Berg, Boes, Gleispach (prv. namest.), Lehman, Lipp, Moscon in Washington (prvomestnik). — V srenjskem odseku: Bärnsind, pl. Forcher, Kada, Posch, Remschmidt (prv. namestnik), Schmiederer, Zschok (prvomestnik). Iz tega se vidi, koliko so se pri volitvi odsekov ozirali na Slovence.

Odsekom so oddali dotične poslovne uloge. Poročilo deželnega odbora, kar se tiče predlogov, katere je stavila v to izbrana komisija zaradi Slatine, izročilo se je odseku v to voljenemu, v katerem so poslanci: Allinger, Boes, Dominkuš, Ehmer, Hackelberg, Kada, Lipp, Neckerman, Oberranzmeyer, Puer, Peng, Radej, Sprung, Syz in Wöhr. Prihodnja seja bode v saboto 17. junija ob 10.

Vnanje države.

Ruske železnice mislijo raztegniti do reke Pruth, ki se izliva v Dunav. Ta železnica bi vezala pomorske pristanišča na črnem morji z onimi na vzhodnem morji. Rusija čez dalje bolj skrbi za zvezo svoje razprostrane države.

Garibaldovanje v Rimu. Doprso podoba Garibaldija so peljali na vozu z osmimi konji vpreženem v Kapitol mesta Rimskega. Navzočih je bilo 170 političkih, delavskih in humanitarnih društev. Podoba je sprejel sendik v Rimu.

Nemir v Aleksandriji se je začel na treh krajih, tedaj je soditi, da je bilo vse pripravljeno. Derviš paša, katerega so spremljali državni tajnik pri vojaštvu in pri pouku, in adjutant namestnega kralja je prišel s posebnim vlakom v Aleksandrijo. Pravi, ako se nemir ponovi, bosta generalna konsula Malet in Sienkevič ukazala skrcanje pomoršakov. V Aleksandriji je boje ubitih veliko Italijanov, Italija bode toraj poslala brodovje v Aleksandrijo. Druge velevlasti bodo menda tudi enako ravnale, da se egiptovska štrna še bolj ne zahomata.

Francija in Anglija hočete egiptovsko vprašanje ponuditi drugim evropskim velevlastim. Listi namreč pripovedujejo, da ste Anglija in Francija poslale drugim velevlastim posebno pismo, v katerem zahtevate, naj se konferenca kmalo snide. Ako se porta brani, naj se skliče konferenca kje drugej, kakor v Carigradu.

Angleški in francoski konsul sta dobila povelje, ukreniti s poveljniki brodovja vse, kar je potrebno za varstvo Evropejcev, bodi si, da vojake izkrcajo ali kako drugače. — Ali se bode Arabi-paša z lepa umaknil? je zelo dvomljivo, on je ves podoben takemu, ki zna kljubovati diplomatom, in ki se ne boji posledic svojega ravnanja.

Izvirni dopisi.

S Šentvida nad Ljubljano

14. junija. Dve reči ste mi potisnili danes pero v roke, ki ste vredni, da ji tudi drugi svet izve. Prvo je, kar se je v ponedeljek 12. t. m. godilo ali marveč ni godilo. Oznanjeno je bilo namreč, da bo ta dan ob devetih zjutraj prišel sèm okrajni zdravnik iz Ljubljane otrokom kozé staviti, naj jih toraj matere prineso iz vse fare. In res, matere pridejo z otroci, nekatere iz zelo daljnih krajev, čakajo in čakajo, da se s svojimi malimi naveličajo, do dveh popoldne, pa zdravnika ni! Zdaj si že mislijo, da ga ne bo, in se razidejo nevoljne. Pa ne le te so bile nevoljne, ampak vsak človek, ki je to zvedel. Zakaj da zdravnika ni bilo, še danes ne vemo, to pa moramo kar očitno reči, da se tako zanemarjanje svoje dolžnosti ne dá zagovarjati, ker se ž njim že tako z vsemi nadlogami preobloženemu kmetu dragi čas krade, pota delajo in nevolja zbuja. Kakor namreč zvem, se je ravno taka godila na Dobravi, v Šiški, na Preski in v Sori, toraj se je več sto ljudi vodilo za nos. Upamo, da bo c. kr. okrajno glavarstvo, ki je po razglasih sklicalo toliko ljudi skup, tudi pojasnilo to res prečudno, da naravnost ne rečem: škandalozno dogodbo.

Druga reč, katero hočem zapiseati, je pa vesela. Kdor gre čez našo zalo vas, se čudi ali vsaj raduje nad visokimi in vitkimi maji z dolgimi narodnimi zastavami in krasnimi leskečimi slavoloki, katerih vidi na cesti celih pet. Napravili so jih naši vrli fantje in zala dekleta za procesijo sv. Rešnjega Telesa in zdaj so dejanska priča njikove vnetosti za božjo čast, pa tudi za slovensko reč, ker vse to jih je stalo ne le veliko truda, ampak še več denarja; na tako mladino sme ponosna biti vsaka vas. — Vendar naj pristavim tu še, da se po bližnjih vaséh tudi vidijo visoki maji z dolgimi narodnimi zastavami, akoravno naš župan ni nič posebno vnet za slovenske barve.

Vse to priča, da se okoli nas razširja prava domovinska zavest, ne pa tisti liberalni duh, ki hoče spodrivati našemu narodu prirojeno vernost in pobožnost. In to je prav, kajti kaj bi bila še tako ognjena narodnost brez vere?

Domače novice.

V Ljubljani, 17. junija.

(Iz odborove seje c. kr. kmetijske družbe 4. t. m.) Odločujejo se podpore c. kr. ministerstva kmetijstva in sicer se odloči za nakup ruskega lanu 300 gld., za povzdigo sadje-reje 200 gld., za ovčereje 200 gld., za čebeloreje 150 gld., za ribarstvo 50 gld., za nakup muricodelskih in belanskih bikov 2000 gl., za napravo umnih vodnjakov dovoljenih je 1200 gld. — Poroča se o vpeljavi deželne zakona o uničevanju deteljne prepenice. — Ljudski šoli v Premu in v Kostanjevici dovoli se vsaki 10 gld. za pridno pokončevanje gosenic, kebrov in drugih mrčesov. — Na prošnjo gosp. vodje R. Dolenca na Slapu za podporo, da bi se šel učiti v Bohinj sicerije, in jo potem vpeljal na

Nanosu in na Rakovniku, odgovarja se, da letos ni dovoljenih nikakoršnih podpor za sicerije; sicer pa zadeva ta stvar bolj kmetijsko podružnico vipavsko, ki ima precej svojega premoženja, katerega ima po štatutih uporabljati samo v povzdigo kmetijstva. — Gosp. J. Deklevi in gosp. A. Magani prodá se družbinska mlatilnica, katera že več let neuporabljena in nepokvarjena leži pri kmetijski podružnici v Senožečah, za 50 gld. — Za izdelovanje poljske in živinorejske statistike dovoli c. kr. ministerstvo kmetijstva podporo. Dr. Poklukar poroča o natisu M. Rantovega spisa „o škodljivih mrčesih“ ter poroča, da Hölzeljev artistski zavod na Dunaji za barvane podobe zahteva 1200 gld. Ker je v ta namen dovoljenih samo 500 gld., napravile se bodo samo črne podobe. — Kot udje kmetijski družbi pristopili so gg.: J. Thuma, c. k. okrajni šolski nadzornik in nadačitelj v Postojni, Janez Šega, duhovni pomočnik, in Andrej Šest, učitelj v Ratečah, in France Medic, nadačitelj na Jesenicah. , N. v. “

Razne reči.

— Birmovanje in kanonično obiskovanje bo še: 3. julija v Mozeljnu na Kočevskem, 7. Julija pa v Dragatušu.

— Cesar so darovali 4000 gld. za nesrečneže v ormuškem in ljutomerskem okraji, ki jim je toča pobila.

— † Štefan Klančič, c. kr. okrajni glavar v Kamniku je 15. t. m. zjutraj ob štirih po kratki boleznii umrl. Nedavno bil je zadet od mrtuda. Truplo so včeraj iz Kamnika odpeljali v Gradec, kjer so ga na pokopališčii sv. Petra pokopali.

— Duhovske premembe v lavantinski škofiji: Č. g. M. Stoklas postal je dekan v Brežicah, č. g. Šim. Gaberc pa župnik v Framu, in č. g. Janez Nedeljko je umrl 33 let star.

— Razpis učiteljske službe. Na državni gimnaziji v Kranju je razpisana učiteljska služba za prosto risanje in lepopis: l. pl. 1000 gold. in aktivne priklade 200 gld.; slovenščine se tirja toliko, da bode moč tudi pri risanju poučevati slovenski. Prošnje naj se vložijo do 15. julija pri c. k. dež. šolskem svetu v Ljubljani.

— Služba podučiteljice. Na dekliški vadnici v Gorici spojeni z ženskim učiteljskim pride za oddati s prihodnjim šolskim letom služba podučiteljice l. pl. 600 gld. in aktivne priklade 150 gld. Tirja se zmoglost za poučevanje v nemškem, italijanskem in slovenskem poučnem jeziku. Prošnje do 15. julija pri predsedništvu c. kr. dež. šol. sveta za Gorico in Gradiško v Trstu.

— Prenavdušen prijatelj pesmi „Wacht am Rhein“ je znani dr. Mihelič v Ptujju, ki kuje zlasti peticije zoper slovenski jezik, ter je 13. t. m. zvečer po polnuči v kavarni Evropa v družbi svojih prijateljev natakarnja Pogačnika, čevljarja Grabarja, usnarja Janežica s pestjo v obraz vdaril mirnega Slovenca, ker ni hotel pomagati peti „Wacht am Rhein“. Mirni Slovenec menda te zausnice ne bo mirno spravil?

— Cerkev pogorela. Iz Podzemlja 15. t. m. se nam piše: V noči od 14. do 15. t. m. pogorela je sloveča in prijazna podružniška cerkev Matere Božje v Kloštru, fare Podzemeljske na Belokranjskem. Škoda je tem večja, ker niso zarad divjega ognja nič rešili razua mašne oprave. Zvonovi, orglje itd. vse uničeno. Nesrečo, kakor se prvi trenutek sumi, pouzročila je zlobna roka.

— Trd posestnik je bil Bourke, katerega so pretečene dni vstrelili na Irskem. Brez ozira je pobiral najemščino, ter je najemnike podil iz stanovališč. Pr. hajal je oborožen celo v cerkev.

— Scott Russel, slavni inženir, ki je postavil „Rotunde“ v Praterju, postavil velikanski vapor „Great Eastern“ itd., je umrl 75 let star v Ventnor (na otoku Vight).

— Elm v Švajci. „Risikopf“ gora v Švajci, ki je l. l. podsula trg in poldrug sto ljudi, se je letos zopet 10. junija popoldne ob 3 1/2 uri prekucnila, toda na stare razvaline, ljudje so bili pripravljeni.

— Predstojnik iz Lupkov je naznanil, da je Ester Solymossy tam v službi. To je tista deklica iz Tisza-Eszlar, o kateri so govorili, da so jo judje k sebi zvalili, potem ji pa vrat prerezali, da so kri vlovili, katero baje potrebuje pri svojem velikonočnem jaguetu.

VIII. izkaz doneskov

za spomenik dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Neimenovan	1 gld.
Gosp. Ljubelj J., župnik v Gorjah	2 „
„ Potočnik Lovro, dekan v Gor-njem gradu	5 „
„ Zdolšek, župnik v Solčavi	2 „
„ Ermenec Fr. v Lučah	1 „
„ Krenar Janez	1 „
„ Gostečnik	1 „
„ Jerančič Viktor	1 „
„ Krtna Mat.	1 „
Neimenovan	1 „
Gosp. Oblak Fr., rač. svetnik v Sarajevu	1 „
„ Kajdiž Tomaž, župnik v Vo-dicah	2 „
„ Kukulj Anton, kaplan v Vo-dicah	2 „
Skupaj	21 gl.
K temu v prejš. listu izkazanih	1101 1/2 „
Skupaj do zdaj	1122 1/2 gl.

poslano po gospodu dekanu v Gorjemgradu

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr.; — rež 6 gl. 18 kr.; — ječmen 5 gld. 38 kr.; — oves 3 gld. 90 kr.; — ajda 5 gl. 4 kr.; — proso 5 gl. 38 kr.; — koroza 6 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 86 kr.; — fižol hektoliter 10 gld. — kr. — masla kilogram — gl. 90 kr.; — mast 84 kr.; — špeh frišen 74 kr.; špeh prekajen 78 kr.; jajce po 2 kr.; mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 48 kr.; — svinjsko meso 64 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 50 kr. slama 1 gld. 60 kr.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja in za mnogoštevilno spremljevanje mojega nepozabljivega soproga

Antona Smrekar-ja,

hišnega posestnika in jermenarskega mojstra, izrekam vsem dragim znancem in prijateljem prisrčno zahvalo.

V Ljubljani 13. junija 1882.

Frančiška Smrekar,
soproga.

Po znižani ceni

se dobivajo Slomšekovi zbrani spisi pri gosp. izdatelju Mih. Lendovškemu v Ptujju (Pettau) in sicer: I. Pesni po 50, II. Basni in III. Životopisi pa po 70 kr. (3)

Pri istem oddajajo se tudi Val. Orožnovi spisi in to po 40 kr. broš. izvod.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.